

МИСЛИ И ОТГАТНИ

Гатанки

Атанас Душков, Гатанки, илюстрации от Борис Димовски, Български художник, 1971

- На гървото - малка къща, свежо клонче я презгръща и във нея птичка мила малките си приютила.
Що е? (**гнездо**)
- Тя живее в планината – едра, тежка и космата. Лете – ябълчици хрупа, зиме – греме във хралупа.
Но коя е? (**мечка**)
- Тя живее във гората, лете се не спира и по цели дни в торбата лешници събира.
Коя е тази работлива гушичка? (**катерица**)
- Ще го срещнеш във горите, ще го видиш във полето – гълги са му ушите, а плашливо – сърцето.
Що е? (**заек**)
- Има бързи крачета, има гълга опашка, къси остри ушета и гушица юнашка. Вчера дигна на Тошка най-гобратата кокошка.
Коя е тази хитрица? (**лисица**)
- То радва ни през пролетта, а лете разхладява; и плод ни дава есента, а зиме ни огрява. Що е то? (**гърво**)
- Сред поляната зелена – сладка топчица червена. Късаме я със ръката, лапаме я със устата.
Що е то? (**ягода**)
- Шъта лете в гората, в кукуруза, в лозята. Щом му зърнеш лицето, затъпти му сърцето и до някоя нива на кълбенце се свива. Пипнеш ли го с ръчица, ще ти пусне кръвчица и тогаз ще разбереш, че това е(**таралеееееееееж**)
- По нивята, по полята, вредом де цъфтят цветята, неуморно по баира тя си хвърка и събира от цветенце – по прашенце, от лехичка – по лъжичка: да напълниме паница с мед за малките дечица.
Що е? (**пчела**)
- Стои като сърненце, на едно краченце. На росната морава стои се и не шава. От него лелка Даша ще направи сладка каша.
Що е? (**гъба**)
- Да е секач – не е секач. Да е ковач – не е ковач. А сече като секача и кове като ковача. Ще го видиш във гората – шарени са му перата.
Що е? (**кълвач**)

• Често виждал си я ти над полята, над житата – в летни вечери лети, нивите да навести с малка лампа във ръката.

Що е? (**светулка**)

• Малко конче вихрогонче бавно крачи като раче, мустакато, гърбовата, като старче със самарче – там се скрива и почива.

Що е? (**охлюв**)

• Клоните си тя навежда над реката. Сто години се оглежда във водата.

Коя е тази баба гърбата? (**върба**)

• Пояс разноцветен от ръка неплетен – висна над полето подир гъжд в небета.

Що е? (**гъга**)

• И лете, и зиме стои си в Балкана. Тя винаги има зелена премяна. А врег по къщята я кичат децата със книжни звездички и чудни свещички.

Коя е тази непозната? (**елха**)

• Лъкатуши тя в полето, а на слънцето сребрее, за да стигне до морето и във него да се влее.

Що е? (**река**)

• От тук гол, от там гол, по средата – червен вол. Ни се води, ни се стриже, все що наиде – ще оближе.

Що е? (**огън**)

• Бяла, бяла премяна по полето, в Балкана. Врег застила полека всеки двор и пътека. Зърнат ли я децата, грабват бързо шейната. Що е? (**сняг**)

• В нея семето почива и кълни, и се налива. А на лято, а на лято дава зърно пребогато. Що е то? (**нивата**)

Гатанки

Благородна Арсова, Стефка Алексиева, Гатанки ще ти задам, Народна просвета, 1989

• Грапаво, кораво, като камък здраво. С вкусните му ядки мама прави сладки. Що е то? (**орех**)

• Кой те опари, ръчичке? Една зелена тревичка. Има листа ей такива и се казва (**коприва**).

• Пъстра черга нетъкана в небето е постлана. Що е то? (**гъга**)

• Имам си конче без грива, зиме работи, лете почива. Що е то? (**шейната**)

• На моята ръчичка долетя пчеличка. Едва ме докосна и стана капка росна. Що е то? (**снежинката**)

- Трънче до трънче на едно пънче. Що е то? (**таралеж**)
 - На тавана не в книжка аз видях крилата мишка. Спи наголу със главата тази мишка чудновата. Що е то? (**прилеп**)
 - Волю-неволю гвижи се с къщата. Що е то? (**охлюв**)
 - Тупа-лупа, гледай ти перушина как лети. Баба Дана над Балкана си изтупа днес юргана. Що е то? (**зимата**)
 - Пламъче алено от ръка незапалено поклаща главича от зелена тревица. Що е то? (**макът**)
 - Кои, цигулке, те накара тъй да свириш в зграча, че от радост да се смея от мъка да заплача? Отгатни само, момче, цигуларят е (**щурче**).
 - Сладка Радка със забрадка, по лицето ѝ лунички, много я обичат всички. Що е то? (**ягогата**)
 - Жива, сива, скокливо и много страхливо. Що е то? (**заекът**)
 - Една девойка прекрасна чак до небето порасна. Зърна я дядо Никола и рече: туй е (**топола**).
 - Той е гребничък на ръст, но е пързав и чевръст. Скача, без да се засили, над треви, цветя, бодили. Що е то? (**скакалец**)
 - На кого да се оплача, че отново ме закача? Тя не знае що е ласка, като котка граска. Що е то? (**шунката**)
 - Носи рокличка червена с черни капки украсена. Вие знаете, деца, че си има и крилца. Що е то? (**калинката**)
 - От зелената горица зиме идва хубавица. Слага обици, колани, пръстени среброковони. На челото ѝ дори алена звезда гори. Що е то? (**елха**)
 - Този чичко, зелен и добър, пази ни сянка, но не е чадър. Що е то? (**дървото**)
- Колко хубави баретки носят тези братовчедки. В зелената горица ще ги срещнете, дечица. Що е то? (**гъбите**)
- Зная бабичка такава, гдето от небето брашънце пресява. Що е то? (**зимата**)
 - От Балкана през полето тръгна Яна към морето. Що е то? (**реката**)
 - Като станях отзарана, гледам няма го Балкана. Толкоз тежък и голям кой ли го е взел оттам? Що е то? (**мъглата**)
 - По мазета и тавани са опънати капани, но не стават те за мишки – правини са с тънки нишки. Що е то? (**паяжините**)